

การใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพในกลุ่มนักวิชาการประวัติศาสตร์

ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

นางสาว สุดาวรัตน์ รัตนราช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-483-7

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE USE OF CREMATION BOOKS BY HISTORIANS IN STATE UNIVERSITIES

Miss Sudarat Ratanaraj

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

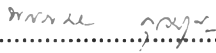
ISBN 974-334-483-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพในกลุ่มนักวิชาการประวัติศาสตร์ใน
มหาวิทยาลัยของรัฐ
โดย นางสาว สุदारัตน์ รัตนราช
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณิ วราทร

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ร.ว. กัลยา ดิงศภักดิ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณิ วราทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาท บุนนาค)

สุดารัตน์ รัตนราช : การศึกษาการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพในกลุ่มนักวิชาการ
ประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ (THE USE OF CREMATION BOOKS
BY HISTORIANS IN STATE UNIVERSITIES) อ. ที่ปรึกษา :
ผศ. สุพรรณี วราทร, 163 หน้า. ISBN 974-334-483-7

การวิจัยครั้งนี้จัดทำเพื่อศึกษาการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพในกลุ่มนักวิชาการ
ประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐในด้าน วัตถุประสงค์ และประสบการณ์ในการใช้
ส่วนประกอบของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้ เนื้อหา และแหล่งที่ใช้ รวมทั้งปัญหาในการใช้

ผลการวิจัยพบว่า นักวิชาการประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ
โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ในการใช้เพื่อหาความรู้ และศึกษาชีวประวัติของผู้ตายจำนวนเท่ากัน
รองลงมาคือ เพื่อการค้นคว้าวิจัย เพื่อศึกษาผลงานที่เป็นข้อเขียนของผู้ตาย และเพื่อเขียน
หนังสือหรือตำรา นักวิชาการประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ได้รับหนังสืออนุสรณ์งานศพโดยได้รับ
แจกในงานฌาปนกิจศพมากที่สุด รองลงมาได้รับจากบุคคลอื่น ซึ่งจากร้านขายหนังสือ/แผง
ขายหนังสือเก่า และทำสำเนาเอกสารจากต้นฉบับ ในช่วงเวลา 3 ปีการศึกษา พบว่า
นักวิชาการประวัติศาสตร์จำนวนมากที่สุดใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพจำนวนไม่เกิน 5 เล่ม
รองลงมาคือใช้มากกว่า 15 เล่มขึ้นไป ส่วนประกอบของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่นักวิชาการ
ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้คือเนื้อหา รองลงมาคือชีวประวัติของผู้ตาย เนื้อหาของ
หนังสืออนุสรณ์งานศพที่นักวิชาการประวัติศาสตร์ใช้ในระดับมาก ได้แก่ ชีวประวัติ ประวัติ
ตระกูล ราชสกุล/เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประวัติศาสตร์ไทย สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์
โบราณคดี และขนบธรรมเนียมประเพณี/คติชนวิทยา แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคลเป็นแหล่งที่
นักวิชาการประวัติศาสตร์ใช้มากที่สุด และปัญหาที่นักวิชาการประวัติศาสตร์ประสบในระดับมาก
ได้แก่ ปัญหาด้านการเผยแพร่หนังสืออนุสรณ์งานศพ และปัญหาด้านนักวิชาการประวัติศาสตร์
ผู้ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

3972125322 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: CREMATION BOOK / HISTORIANS

SUDARAT RATANARAJ : THE USE OF CREMATION BOOKS
BY HISTORIANS IN STATE UNIVERSITIES. THESIS ADVISOR :
ASSIST. PROF. SUPANNEE VARATORN, 163 pp.
ISBN 974-334-483-7

The purposes of this research were to study the use of cremation books by historians in state universities concerning objectives , using experiences , content usage , information sources and problems associated with cremation book usage.

The research results revealed that most historians used cremation books. Their objectives in using these books were knowledge pursuing , studying of biography , researching and studying the works of the biographees respectively. Most historians obtained cremation books from funeral ceremony , book shop , used-book stall. It has been found that in the past three years a large number of historians studied used less than 5 volumes and more than 15 volumes of cremation books. Parts of the books that most of the historians used were contents and biography. Contents that were used at high level were biography, family history/decorations , Thai history , historical sites , archaeology , customs and traditions/folklore. Personal book collection was the most frequent used source of cremation book for historians. The problems encountered by historians at high level in using cremation book were the distribution of cremation book and their own role as a user of cremation books

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต.....*สุภาภรณ์ อัมพะศ*.....

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*.....

ปีการศึกษา 2542

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพรรณณี วราทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลทิตา สุทธินิรันดรกุล และศาสตราจารย์ ดร. ปิยนารถ บุณนาค คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากอาจารย์ฉลอง สุนทรราวณิชย์ จากภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคุณนิติ กลสิโกศล นักวิจัยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเรื่องที่ศึกษา

ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาและเจ้าหน้าที่ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ รวมทั้งทุก ๆ ท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์และนักวิจัยสาขาวิชาประวัติศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนบางส่วนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ที่สำคัญผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ผู้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาามาโดยตลอด พี่สาวและพี่ชายที่คอยห่วงใยและเป็นกำลังใจตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจเสมอมา

สุดารัตน์ รัตนราช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	6
คำอธิบายศัพท์ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 ปรัชศน์วรรณกรรม.....	8
ประวัติหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	8
ความสำคัญของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	11
การจัดพิมพ์และธุรกิจหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	12
แหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การทดสอบแบบสอบถาม.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ตอนที่ 2 การใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพของนักวิชาการ	
ประวัติศาสตร์.....	44
จำนวนผู้ใช้และผู้ไม่ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	44
สาเหตุที่ไม่ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	46
วัตถุประสงค์ในการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	49
วิธีการได้รับหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	51
จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	53
ส่วนประกอบของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	55
การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	57
แหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	87
ตอนที่ 3 ปัญหาในการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพของนักวิชาการ	
ประวัติศาสตร์.....	96
ปัญหาด้านนักวิชาการประวัติศาสตร์ผู้ใช้หนังสือ	
อนุสรณ์งานศพ.....	99
ปัญหาด้านหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	101
ปัญหาด้านการเผยแพร่หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	104
ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	106

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
การทดสอบสมมติฐาน.....	141
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	141
แนวทางการวิจัยในอนาคต.....	143
รายการอ้างอิง.....	144
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	147
ภาคผนวก ข. แบบสอบถาม.....	149
ประวัติผู้วิจัย.....	163

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
1 นักวิชาการประวัติศาสตร์ที่เป็นประชากรในการวิจัย.....	35
2 จำนวนนักวิชาการประวัติศาสตร์ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
3 จำนวนผู้ใช้และผู้ไม่ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	45
4 สาเหตุที่ไม่ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	48
5 วัตถุประสงค์ในการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	50
6 วิธีการได้รับหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	52
7 จำนวนหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	54
8 ส่วนประกอบของหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	56
9 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	58
10 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดเบ็ดเตล็ด/ความรู้ทั่วไป.....	61
11 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดปรัชญา.....	63
12 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดศาสนา.....	65
13 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดสังคมศาสตร์.....	68
14 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดภาษา.....	70
15 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพของนักวิชาการประวัติศาสตร์หมวด วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์.....	72
16 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์.....	74
17 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดศิลปะ วิจิตรศิลป์/ทัศนศิลป์.....	76
18 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดวรรณคดี.....	79
19 การใช้เนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์งานศพหมวดประวัติศาสตร์/ภูมิศาสตร์.....	86
20 แหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพที่ใช้.....	88
21 แหล่งสารนิเทศภายในสถาบันที่ใช้.....	90
22 แหล่งสารนิเทศภายนอกสถาบันที่ใช้.....	93
23 แหล่งสารนิเทศส่วนบุคคลที่ใช้.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	ปัญหาในการใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	98
25	ปัญหาด้านนักวิชาการประวัติศาสตร์ผู้ใช้หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	100
26	ปัญหาด้านหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	103
27	ปัญหาด้านการเผยแพร่หนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	105
28	ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพ.....	107
29	ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศหนังสืออนุสรณ์งานศพ : การจัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ การให้บริการ.....	112